

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI- KERTOMUS VUODELTA 2023

Tarkastuslautakunta 25.6.2024

Valtuusto 27.6.2024

ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tarkastuslautakunta.....	2
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävät	2
1.1.1.	Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat.....	2
1.2.	Arvioinnin toteuttaminen	3
2.	Strategiset tavoitteet.....	3
2.1.	Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen	5
2.2.	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	6
2.3.	Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta.....	6
3.	Sivistyspalvelut.....	8
4.	Tekniset palvelut	10
4.1.	Vesihuolto.....	10
5.	Kaustisen seutukunta.....	11
6.	Investoinnit.....	11
8.	Muut havainnot.....	13
9.	Yhteenveto.....	13
10.	Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen	14

ARVIOINTIKERTOMUS

1. Tarkastuslautakunta

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi. Halutessaan tarkastuslautakunta voi tehdä lisäksi itsenäisiä tarkastuksia valitsemissaan kohteissa.

Säännökset, jotka ohjaavat tarkastuslautakunnan tehtäviä ovat:

- Kuntalain mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisimmistä tavoitteista
- Kuntalain mukaan kunnanhallitus antaa selvityksen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa
- Kuntalain mukaan tarkastuslautakunta arvioi ovatko kunnanvaltuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, myös strategisten tavoitteiden osalta toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa. Uuden kuntalain mukaan tarkastuslautakunta voi ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen ja tuloksellisuuteen.
- Edelleen kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on myös arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä alijäämän kattamiseen.
- Uutena tehtävänä Kuntalain 84 §:ään on tullut valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Säännöstä sovelletaan 1.6.2017 alkaen.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kunnanvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen.

1.1.1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan johtosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kaksi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja.

Ville Kiiskilä ei osallistunut esteellisenä sivistyslautakunnan tavoitteiden arviointiin.

Valtuuston 12.8.2021 valitsema tarkastuslautakunta valtuustokaudelle 2021–2024 sekä muutokset 22.6.2022

Jäsen

Ville Kiiskilä pj. 23.6.2022 alk.*
Juha Salminen vpj.
Marja Sassali
Helena Rauhala

Varajäsen

Oskari Tuikkanen
Jari Salminen
Mari-Liisa Haka 23.6.2022 alk. *
Tanja Saksi

ARVIOINTIKERTOMUS

*Tarkastuslautakunnassa tapahtui puheenjohtajan vaihdos, kun kunnanvaltuusto myönsi eron Jorma Kauppiselle ja valitsi 22.6.2022 § 31) uudeksi puheenjohtajaksi Ville Kiiskilän. Kunnanvaltuusto (valt. 22.6.2022 § 35) valitsi uudeksi varajäseneksi Mari-Liisa Hakan tarkastuslautakunnan varajäsen Sinikka Hakasalon pyydettyä eroa luottamustehtävästä.

Lestijärven kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 3.5.2018 hallinnon ja talouden tarkastuksen suorittamiseen BDO Auditor Oy:n vuosille 2018–2021 sekä optiot vuosille 2022 ja 2023 (valt. 31.3.2022 § 14). Vastuunalaisena tarkastajana toimi JHTT Asko Vanhatupa. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä on toiminut tarkastaja Maritta Hintsala.

1.2. Arvioinnin toteuttaminen

Lestijärven kunnan tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2023 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä kymmenen kertaa.

Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitusten muutokset kokouksessa 27.5.2024 § 29. Sidonnaisuusilmoitukset on viety tiedoksi kunnanvaltuustolle 27.6.2024.

Kunnan toimintoja arvioitiin lautakunnan kokousten yhteydessä järjestetyissä kuulemistilaisuuksissa. Lautakunta on kokouksissaan kuullut eri sektoreiden viranhaltijoiden ja lautakuntien katsauksia taloudesta sekä toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä. Tarkastuslautakunta kuuli myös Kaustisen seutukunnan toimitusjohtajan katsauksen.

Konserniin kuuluvista yhtiöiden ja konsernivalvonnan osalta kuultiin kunnanjohtajaa.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2023 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa ja katselmuksissa tehtyihin havaintoihin, kunnan toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä lautakuntien pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin sekä kuntalaisilta saatuun palautteeseen.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina oli koko kunnan toiminta. Tarkastuslautakunta ottaa kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen.

2. Strategiset tavoitteet

Uusi kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 22.6.2022 § 32 vuosille 2022–2025. Kuntastrategian toteutumista seurataan vuosittain toimintakertomuksessa. Hallintokunnat ja kunnanhallitus laatii toimenpideohjelman vuosittain talousarvion ja -suunnitelman pohjaksi.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntalaki 37 § edellyttää, että kunnalla tulee olla toiminnanohjaamiseen ja johtamiseen tarkoitettu kuntastrategia.

ARVIOINTIKERTOMUS

Tavoite	Mittari/Tavoite	Tavoitteen toteutuminen (tarkastuslautakunnan arvio)
<i>Kuntalaisten perustarpeiden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen</i>		
1. Palvelut	Palvelut parantuvat tai pysyvät samalla tasolla.	Pysyneet lähes samalla tasolla, mutta esim. pankkipalvelut huonontuneet.
2. Hyvinvoinnin ylläpitämiseen innostaminen	Kotipirtin, tk:n ja palo- ja pelastustoimen palvelut säilyvät kunnassa. Edunvalvonta hyvinvointialuemuutoksessa.	Tällä hetkellä hyvä tilanne.
<i>Talouden tasapaino ja kestävä kuntatalous</i>		
1. Lestijärvi ei ole kriisikunta	Talouden toteuma on talousarvion mukainen tai sitä parempi. Kriisikuntakriteerit eivät täyty.	Kriisikuntakriteerit täyttyvät.
2. Velkaantumisen on hallittua	Velkaa on nostettu enintään ennakoitu määrä. Lyhytaikaisten ja pitkäaikaisten lainojen suhde on kestävä.	Lainamäärä 31.12.2023 oli 10,6 M€, asukkaita oli 682, josta lainaa per asukas 15 553 eur.
<i>Asukasluvun vähenemisen pysäyttäminen</i>		
1. Vetovoimaisuuden lisääminen	Lestijärvellä on veto- ja pitovoimapaketti, jossa on uudeleen arvioitu ne toimet ja taloudelliset satsaukset, joilla kunta ylläpitää veto- ja pitovoimaa. Kuntaan töihin valittaville tietoa kunnan tonteista ja asuntotarjonnasta.	Asukasluku vähentynyt 14 asukkaalla (2023:682 asukasta/2022:696 asukasta)
2. Turvallisuus	Lestillä on turvallista elää. Säilytetään pienen kunnan positiivinen yhteisöllisyys. Huolehditaan psykologisesta turvallisuudesta.	Toteutuu.

ARVIOINTIKERTOMUS

2.1. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2023 tilikauden alijäämäksi muodostui 1.073.105,51 €. Alijäämä oli 326.819,71 € pienempi kuin vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Talousarviossa 2023 oli arvioitu tilikauden alijäämäksi 726 937 €. Toteutunut alijäämä oli 346.168,51 € enemmän kuin talousarviossa.

Talousarvion toteutuminen	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama TP -TA
Toimintatuotot	2 849 299,02	3 526 497,00	2 994 905,60	531 591,40
Toimintamenot	9 367 076,37	6 439 497,00	5 943 476,28	496 020,72
Toimintakate	-6 517 777,35	-2 913 000,00	-2 948 570,68	35 570,68
Verotulot	2 844 819,64	1 910 271,00	1 678 873,72	231 397,28
Valtionosuudet	2 833 551,00	924 384,00	931 934,00	-7 550,00
Vuosikate	-835 111,69	-218 415,00	-494 142,67	275 727,67

Kuntien tuloveroprosentti muuttui sote-uudistuksen myötä, jolloin vuoden 2023 tuloveroprosentti laskettiin vähentämällä 12,64 %-yksikköä vuoden 2022 veroprosentista Kunnan veroprosentiksi muodostui oli 8,36 %. Vuonna 2023 kunta sai verotuloja 1.678,873,72 €, joka oli 231.397,28 € vähemmän kuin talousarviossa. Valtionosuuksia kertyi 931.934 €, joka oli 7.550 € enemmän kuin talousarviossa.

Lestijärven kunnan asukasmäärä oli vuoden 2023 lopussa 682 asukasta, joka oli 14 asukasta vähemmän, kun edellisenä vuonna (2022: 696 asukasta).

Kunnan lainakanta oli vuoden 2023 lopulla 10.597.640,81 €, josta pitkäaikaista lainaa oli 9.839.231,81 € ja lyhytaikaista 758.409 € (2022: 10.256.604,76 €). Lainamäärä pieneni 341.036,05 €. Lyhytaikaista lainaa muutettiin tilikaudella pitkäaikaseksi 3,5 M€.

Kunnan lainakanta vuonna 2023 oli 15.552,55 €/as (2022: 14.749,72 €/as).

Tarkastuslautakunta

Kunnassa on tehty talouden tervehdyttämissuunnitelma, jonka toteuttamista ja tuloksia on tarpeen seurata tarkasti.

ARVIOINTIKERTOMUS

2.2. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Alijäämäisten tilikausien jälkeen kunnan tase on 2.715.440,87 € negatiivinen.

Kunnassa tulee huolehtia siitä, että kunnan toimintoja sopeutetaan verotulokertymien (mahdolliset tuulivoimalaitoksista saatavat kiinteistöverot) ja valtionosuuksien suhteessa.

Kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerit

Kuntalain 118 § säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Edellytyksiä arviointimenettelyn käynnistämiseksi arvioidaan konsernitilinpäätöksen lukujen perusteella.

	2023		2022		2021	
Kriteeri 1						
Kunnan konsernitase on alijäämäinen Eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	-2.715.441 €		-1.642.335 €		+242.410,14 €	
Kriteeri 2						
Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	-3981,58 €/as		-2359,68 €/as		-337,15 €/as	
Kriteeri 3						
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % (keltainen jos 80 -100 %)	-85 %		-148 %		-14,20 %	
Kunnan tuloveroprosentti on väh. 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin (keltainen < 1,5-1,99 %)	+0,99		+0,99		+ 0,98	
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	137 %, ylittää		89 %, ylittää		36 %, ei ylitä	
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (keltainen < 1)	-0,7277		-0,3727		0,0045	

2.3. Kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluineilla tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Kunnanhallituksen selonteon sisäisestä valvonnasta tulee perustua todelliseen, riittävän kattavaan, systemaattiseen ja dokumentoituun arviointiin, johon on liitetty rehellinen kuvaus merkittävistä kehittämisalueista.

ARVIOINTIKERTOMUS

Valvonnan tarkoitus on tuottaa kohtuullinen varmuus toimintojen tehokkuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisen ja johdon raportoinnin luotettavuudesta sekä lakien, määräysten ja sisäisten toimintaohjeiden noudattamisesta. Valvontaympäristö muodostuu suunnittelu- ja seurantajärjestelmästä, johtamisjärjestelmästä, toimintojen organisoinnista ja riskien hallinnasta.

Sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty kunnanhallituksessa 6.2.2014. Kuntalain mukaan kunnanvaltuuston on päätettävä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnan sisäisiä menettelytapoja ohjataan hallintosäännöllä, jonka kokonaisvaltainen uudistaminen käynnistettiin vuonna 2023, mutta ei ole vielä saatettu loppuun. Hallintosääntö määrittelee toimivallanjaon eri toimielimien ja viranhaltijoiden kesken. Hallintosäännön rinnalle ja sisäisen valvonnan tueksi tarvittaisiin selkeä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta. Hallintosääntöuudistus on hyväksytty valtuustossa 24.2.2021.

Sisäinen valvonta hoidetaan kunnassa hallintokunnittain. Hallintokunnat valvovat määrärahojen ja tavoitteiden toteutumista vähintään neljännesvuosittain. Osavuosikatsaus laadittiin 2023 vuonna 30.6. tilanteen mukaan. Lautakuntien alaisten viranhaltijoiden päätökset tuodaan lautakunnille tiedoksi lautakuntien kokouksissa. Kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden päätökset tuodaan kunnanhallitukselle tiedoksi kunnanhallituksen kokouksissa. Viranhaltijapäätökset on julkaistu soveltuvin osin myös kunnan verkkosivuilla.

Kunnanjohtaja seuraa laskujen maksatusta, ostoreskontran saajarekisteriä ja maksuliikennettä. Laskut tarkistavat ensin tilaaja/vastaanottaja, jonka jälkeen ne hyväksyy ja tiliöi asianomaisen hallintokunnan hyväksymisoikeuden omaava henkilö. Hyväksymisen jälkeen laskut syötetään kunnan ostoreskontraan, josta ne valitaan päiväkohtaisesti maksatukseen. Maksatuslista tulostetaan ja siihen tulee vielä maksamismääräys.

Konserniohjausta varten on laadittu konserniohje, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt 21.6.2008. Toimivalta koko kuntakonsernia koskevien asioiden tiedottamisessa on kunnanhallituksella toimielimenä ja kunnanjohtajalla viranhaltijalla ja konserniin kuuluvien yhteisöjen velvollisuus on antaa tiedottamista varten tiedot.

Kunnanhallitus on valinnut 31.3.2022 sisäisen valvonnan ja riskienhallintajaoston, johon kuuluvat Tapio Tuikka (pj.), Pentti Untinen (vpj.) ja Jaana Salo. Toimikausi 1.6.2021 - 31.5.2025. Edellisen 1.6.2017 valitun jaoston toimikausi päättyi 31.5.2021.

Tarkastuslautakunta

Kunnanhallituksen tulee huolehtia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen, hallintosäännön sekä konserniohjeen ajantasaisuudesta.

Tarkastuslautakunta suosittelee hallintokunnille sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan säännöllistä raportointia. Hallitus käy läpi raportit.

Tarkastuslautakunta suosittelee konsernijaostoa kokoontumaan säännöllisesti ja raportoimaan hallitukselle, joka käsittelee raportit.

ARVIOINTIKERTOMUS

3. Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelun keskeiset tavoitteet lähivuosille

- Hyvä oppimisilmapiiri ja oppilaiden hyvinvointia tuetaan. Koulukuraattori toimii koululla kaksi päivää viikossa. Terveystoiminta kerran viikossa.
- Opetustyössä hyödynnetään uusia opetusvälineitä ja -tiloja. Tietokoneita on riittävästi ja niitä käytetään tehokkaasti koulutyöhön.
- Opetustoimea kehitetään uuden opetussuunnitelman hengessä.
- Opettajien ja muun henkilöstön täydennyskoulutusta ja työssä jaksamista tuetaan.
- Lestin koulu on mukana valtakunnallisissa perusopetuksen laatuhankeissa.
- Kaikki kunnan kuusivuotiaat osallistuvat esiopetukseen 20 h/vk.
- Jokainen päättötodistuksen saanut saa jatko-opintopaikan.
- Koulutoimen toimintaa pyritään sopeuttamaan oppilasmäärän mukaan.
- Keskuskeittiön hyvä ruoan laatu.

Valtuuston hyväksymän tavoitteen mukaan sivistyslautakunta pyrkii kehittämään sivistystoimintaa Lestijärven kunnan strategian mukaisesti. Kuntastrategiassa (hyväksytty 26.6.2018) on määritelty sivistystoimelle, että kunnassa on laadukas varhaiskasvatus ja peruskoulutus.

Lautakunta on kokoontunut vuoden aikana yhdeksän kertaa. Sivistyslautakunnan tuotannollisena tavoitteena oli järjestää sivistyslautakunnan alaista toimintaa kuntalaisille lain edellyttämän tarpeen mukaan kohtuullisilla tuotantokustannuksilla ja, että kuntalaisilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua sivistyspalveluiden kehittämiseen.

Lestijärvi	2023	2022	2021	2020
Syntyneet	4	5	6	7

(lähde: sotkanet.fi)

Varhaiskasvatuksessa toimivat ryhmäperhepäiväkotiryhmä Kertuset (6 paikkaa), päiväkotiryhmät Tiitiäiset ja Hippiäiset (yhteensä 28 paikkaa). Päiväkodin henkilökuntaan kuuluvat päiväkodin johtaja ja varhaiskasvatuksen opettaja (määräaikainen) sekä kaksi lastenhoitajaa, joista toinen määräaikainen.

Oppilaita oli syksyllä 2023 alakoulussa 43 ja yläkoulussa 24 oppilasta, yhteensä 67. Vuoteen 2022 verrattuna oli kolme oppilasta enemmän.

Oppilasmäärät	2023	2022	2021	2020
Esiopetus	10	10	6	7
Peruskoulu	67	74	65	67

Opetuskustannukset per oppilas 20 420 euroa (20.9.2023) Suomen keskimääräinen oli 10 300 eur/oppilas (lähde: vos.oph.fi)

ARVIOINTIKERTOMUS

Koulun yleinen ja yksilöllinen oppilashuolto on vastannut oppilaiden hyvinvoinnin seuraamisesta. Ala- ja yläkoulun oppilaskunnat ovat järjestäneet ja ideoineet koulun tapahtumia ja toimintapäiviä. Koululla on vakituksessa toimessa yksi koulunkäyntiohjaaja, joka toimii avustajana 30 h/vk ja 3 osa-aikaista avustajaa.

Koulukuraattori toimii koululla 2 päivää viikossa, terveydenhoitaja kerran viikossa. Koulupsykologipalvelua on ostettu Kati Kiiskilältä ja perheneuvolasta.

Nuorisotoimen palvelut

Nuorisotilat sijaitsevat liiketalon alakerrassa. Nuopparit ovat kaksi kertaa viikossa. Kävijöitä vuonna 2023 nuopparilla oli 429 ja nuopparikertoja oli 36. Yläkoulun nuopparilla oli kävijöitä 95 ja kertoja 25. Nuopparilla on käytössä 10 € välipalapassi, jolla saa 7 välipalaa (hampurilaisia, täytettyjä sämpylöitä, hodareita, vohveleita ja pizzaa).

2023 nuopparilla pidettiin kässäkerhoa, jossa kävijöitä oli 140 ja kerhokertoja 26. Nuorten toiveesta nuorisotiloissa pidettiin ystävänpäivä- ja vappudiscolt sekä Halloween-ilta. Näihin osallistui yhteensä 77 lasta ja nuorta.

Aluehallintovirastolta saatiin avustusta lasten ja nuorten kerhotoimintaan yhteensä 2000 €.

Etsivä nuorisotyön palvelu ostetaan Toholammin kunnalta. Etsivä nuorisotyöntekijä kävi kerran viikossa päivän Lestijärvellä. Ankkuritoiminta aloitti Lestijokilaaksossa syksyllä 2023. Ankkuritoiminta tukee alle 18-vuotiaiden turvallista arkea ja pyrkii edistämään nuorten hyvinvointia.

Nuorisotoimessa työskentelee vapaa-aikaohjaaja 16,5 % työajalla.

Sivistystoimi	TP 2022	TA 2023	TP 2023	muutos TP- TA
Toimintatuotot	259 753,52	41 466,00	75 157,38	33 691,38
Toimintakulut	-2 001 601,89	-1 953 377,74	-1 932 095,44	-21 282,30
Toimintakate	-1 741 848,37	-1 911 911,74	-1 856 938,06	54 973,68
Poistot	217 719,99	0,00	286 788,79	286 788,79
Kokonaiskulut	-1 959 568,36	-1 911 911,74	-2 143 726,85	-231 815,11

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta suosittelee tunnuslukujen esittämistä sivistystoimen osalta esim. oppilaskustannukset per oppilas, kirjastotoimen ja nuorisotoimen kustannukset per asukas.

Tarkastuslautakunta on huolissaan koulussa esiintyvistä rauhattomuudesta ja oppilaiden huonontuneesta käytöksestä. Tällä on vaikutusta henkilökunnan jaksamiseen, hyvään ja turvalliseen ilmapiiriin koulussa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kunnan kokoon nähden nuorisolle on järjestetty paljon erilaista toimintaa. Järjestettyyn toimintaan on oltu tyytyväisiä.

ARVIOINTIKERTOMUS

4. Tekniset palvelut

4.1. Vesihuolto

Vuoden 2021 aikana aloitti toimintansa Kinnulan kunnan ja Lestijärven kunnan yhteinen Kinnulan Keskuspuhdistamo Oy, joka hoitaa jatkossa Lestijärven kunnan jätevesien käsittelyä. Lestijärven kunnan omistusosuus yhtiöstä on 40 %. Yhtiön omistukseen siirtyi 31.5.2022 siirtoviemäri apporttina omaisuutena. Apporttiomaisuuden arvo oli 51 611,60 €.

Vesi- ja viemärlaitoksella on takana useita tappiollisia vuosia. Vuoden 2022 aikana kunnassa on ryhdytty toimenpiteisiin vesihuollon kannattavuuden parantamiseksi. Uudet vesihuoltolaitoksen käyttömaksutaksat tulivat voimaan 1.1.2022 alkaen. Vesihuoltolaitoksen liittymismaksujen korotus hyväksyttiin helmikuussa 2022.

	Laskutettu määrä m ³	Hinta/m ³ kunta (alv 24 %)	Kinnulan jäte- vesipuhdis- tamo m ³	Hinta/m ³ Kinnula (alv 24 %)
Talousvesi m ³	66 108	0,93 €		
perusmaksu mit- tari		74,40 €/v		
perusmaksu mit- tariton		111,60 €/v		
Jätevesi m ³	17 222,70	4,59 €	26 856,4	6,0 €
perusmaksu jäte- vesi		111,60 €/v		
perusmaksu vesi ja jätevesi		124 €/v		
Talousvesiliitty- mät (kpl)	466			
Jätevesiliittymät (kpl)	248			

Vesihuollon eriytetyn tilinpäätöksen mukaan vesilaitoksen ylijäämä oli 39. 317,75 € (2022: 6.939,32 € ylijäämää) ja viemärlaitoksen alijäämä oli 151.398,44 € (2022: 126.987,23 €).

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta on huomionnut, että rakennustarkastajan viranhaltijapäätösten osio ei ole näkyvissä kunnan verkkosivuilla.

Tarkastuslautakunta korostaa kilpailutusten asianmukaista järjestämistä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaikkia viranhaltijapäätöksiä ei ole pidetty julkisessa tietoverkossa yleisesti nähtävillä vähintään 14 päivän ajan (KL 108 §)

Viemärlaitoksen tulos pitäisi olla positiivinen. Vesihuollon osalta tulee kiinnittää huomiota vesihuoltolain 20a §:n vaatimuksiin toimintakertomuksessa annettavista tiedoista. Laitoksen tulee julkistaa tietoverkossa vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut.

ARVIOINTIKERTOMUS

5. Kaustisen seutukunta

Kaustisen seutukunnan toiminta-alueena on Halsua, Kaustinen, Lestijärvi, Toholampi ja Velti. Seutukunnan tehtäviä ovat

- aluekehittäminen
- alueen elinkeinotoiminnan kehittäminen ja yrityspalvelujen tuottaminen
- työllisyyden edistäminen ja työllisyyden kuntakokeilun toteutus
- digikehittäminen ja sen seudullinen koordinointi
- kuntien yhteistoiminnan kehittäminen
- seudun ja kuntien edunvalvonta
- aluemarkkinointi

Seutukunta toimii yhteistyössä elinkeinoelämän, kuntien, maakunnan liiton, valtion viranomaisten, oppilaitosten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa. Seutukunta toteuttaa omaa hanketoimintaa ja muita palvelutehtäviä johtoryhmän ja seutuvaltuuston päätösten mukaan. Seutukunta osallistuu muiden toteuttajien hankkeiden toteutukseen yhteistyön ja kuntarahoituksen kautta. Seutukunta hakee kehittämistoimintaansa ulkopuolista rahoitusta tarpeiden mukaan.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan mielestä maaseutuelinkeinojen edunvalvontaa pitäisi elvyttää koko seutukunnassa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että hankkeissa tulisi huomioida kuntakohtaisuus.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kunnan verkkosivuilta löytyisi kunnan seutukunnan edustajan yhteystiedot ja kuntalaiset saisivat tietoa edustajalta seutukunnan ajankohtaisista asioista esim. kuntatilaisuuksissa.

6. Investoinnit

Investointiosaan oli varattu määrärahaa yhteensä 449.675 €, josta oli käytetty 75.532,10 €. Investointeja tehtiin 364.142,90 € suunniteltua vähemmän. Yleishallinnolle varatuista investointikulusta jäi käyttämättä 16.419,69 € ja sivistystoimen investointeja ei toteutettu. Teknisen toimen investointikulut alittuivat 352.214,57 € (Monitoimiareena ei toteutunut).

7. Henkilöstö

Kunnan strategian mukaan varahenkilöjärjestelmä on kunnossa niin, että kunnan tarjoamien palveluiden jatkuvuus turvataan kaikissa tilanteissa.

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2023 yhteensä 74 henkilöä (2022: 78 henkilöä). Kunnan vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 46,4 (46,0) vuotta. Vakinaisen henkilöstön työhistoria kunnan palveluksessa on keskimäärin 10,8 (11,2) vuotta.

ARVIOINTIKERTOMUS

Henkilöstön sairauspoissalot olivat 972 kalenteripäivää (415 pv, 5,8 pv/työntekijä) vuonna 2023. Sairauspoissaolojen keskiarvo vuonna 2023 oli 13,1 pv/työntekijä (2022: 12,4 pv/työntekijä).

Lestijärven kunnalla ei ole laadittu yhtenäistä henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa. Toimialojen sisällä saattaa olla omia suunnitelmia. Kunta tukee omaehtoista opiskelua antamalla tarkoitukseen vapaata, kun siitä on hyötyä omassa työssä.

Lestijärven kunnassa on aloitettu vuoden 2023 lopulla henkilöstö- ja koulutussuunnitelman laatiminen, joka on hyväksytty kunnanhallituksessa tammikuussa 2024. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaan on kirjattu henkilöstön osaamisen kehittämisen periaatteet. Kunta tukee omaehtoista opiskelua antamalla tarkoitukseen vapaata, kun siitä on hyötyä omassa työssä ja se työtehtävien hoitamisen kannalta on mahdollista kohtuudella järjestää.

Henkilöstöriskiä on pyritty vähentämään vuoden 2023 aikana tekemällä päätös taloushallinnon kokonaisvaltaisesta ulkoistamisesta Kuntien Hetapalveluille.

Henkilöstöriskin vähentämiseksi jokaisen työntekijän tulisi laatia vuosikello-periaatteella lista omista kriittisistä työtehtävistä ja niiden suorittamisajankohdasta. Lisäksi olisi hyvä miettiä myös selkeitä kirjallisia ohjeita kriittisimpien työtehtävien hoitamista varten, mikäli varsinainen työntekijä jostain syystä ei ole tavoitettavissa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan henkilöstöriskit hallintoon liittyen tulee tunnistaa ja niihin tulee varautua, koska kunnan hallinnossa on vähän henkilöstöä.

Tarkastuslautakunnan mielestä henkilöstön hyvinvoinnista ja työviihtyvyydestä tulee huolehtia.

ARVIOINTIKERTOMUS

8. Muut havainnot

- ❖ Tarkastuslautakunnan tietoon on tullut kokoukseen kuulumatonta epäasiallista käytöstä. Kokouksen puheenjohtajan tehtävänä on huolehtia kokoukseen osallistuvien asianmukaisesta käytöksestä ja tarvittaessa pyytää häiritsevästi käyttäytyvää henkilöä poistumaan kokouksesta (KL 102 §).
- ❖ Tarkastuslautakunta suosittelee lisäämään ohjeisiin (esim. hallintosääntö, hankintasääntö, konserniohje, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje) toimielimen käsitteilypäivän, pykälän ja voimaantulopäivän.
- ❖ Tarkastuslautakunnan mielestä eri toimialueiden ja konsernin tavoitteita tulisi tarkistaa ja tarvittaessa ajankohtaistaa.
- ❖ Tarkastuslautakunta kiinnitti huomioita, että kokouspöytäkirjojen liitteistä on puuttunut oikaisuvaatimusohjeita ja valitusosoituksia (sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, hallitus).
- ❖ Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota pöytäkirjoihin, joista puuttui liitteet, joihin oli viitattu.
- ❖ Tarkastuslautakunnan mielestä sisäisen tiedonkulun parantamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti poikkeustilanteissa.
- ❖ Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota julkisuuslain noudattamiseen (Apulaisoikeuskanslerin päätös Lestijärven kunta OKV/244/10/2023).

9. Yhteenveto

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnanhallituksen esittämä toimintakertomus vuodelta 2023 kuvaa kunnan toiminnallista ja taloudellista tilaa ja valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat keskeisiltä osin toteutuneet.

Tilintarkastuskertomuksen mukaan kunnan hallinto on toiminut laillisesti ja kirjanpito on hoidettu sitä koskevien säännösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että kunnanhallitus ja muut toimielimet antavat selvitykset tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin syyskuun loppuun mennessä ja valtuustolle lokakuun loppuun mennessä.

ARVIOINTIKERTOMUS

10. Tili- ja vastuuvapauden myöntäminen

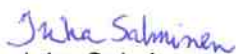
Lautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon tilinpäätöksen hyväksymisestä sekä tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Lestijärvellä 25.6.2024

Lestijärven kunnan tarkastuslautakunta

Ville Kiiskilä
puheenjohtaja

Juha Salminen
varapuheenjohtaja

Marja Sassali
jäsen

Helena Rauhala
jäsen